

Glaukomföreningen
i Stockholm

Från vårdval till upphandling

Omorganisation av specialiserad öppen ögonsjukvård i Region Stockholm 2026

Utdrag ur tjänsteutlåtanden (HSN 2023-0938), tilldelningsbeslut juni 2025, uppdragsbeskrivning samt dialog med HSF.

mars 2026

Dagens läge sedan 2012 - vårdval infördes

- ▶ Lag (2008:962) om valfrihetssystem s. k. vårdval
  - ▶ Den enskilde har rätt att välja utförare
  - ▶ Alla utförare som uppfyller uppdraget blir godkända av beställaren
- ▶ I Region Stockholm
  - ▶ För närvarande 28 vårdgivare samt S:t Eriks ögonsjukhus och Södersjukhuset.
  - ▶ Ögonsjukvård ett av regionens större vårdval
  - ▶ 2023 cirka 393 000 besök och operationer för 500 miljoner

Omställningsprocessen

- ▶ En utredning 2021 om ögonsjukvården i Region Stockholm visade bland annat
  - ▶ Ökat antal besök motsvarade inte en ökad folkmängd eller en större andel äldre i länets befolkning.
  - ▶ Antalet besök mot folkmängden var betydligt större i Region Stockholm än i andra regioner, trots en yngre befolkning.
- ▶ Hälsö- och sjukvårdsnämnden (HSN) beslutade den 21 nov 2023 att upphandla specialiserad ögonsjukvård för befolkningen i Stockholms län i syfte att
  - ▶ skapa en mer jämlik vård i hela länet
  - ▶ säkerställa att alla patienter får tillgång till samma undersökningar och behandlingar
  - ▶ göra det lättare att ställa krav på kvalitet och kompetens hos vårdgivarna

Från LOV till LOU

▶ Lag (2008:962) om valfrihetssystem, vårdval

▶ Uppdragets medicinska innehåll bestäms av upphandlande myndighet

▶ Uppdraget är löpande öppet för anmälan av utförare

▶ Uppdraget kan förändras under uppdragstiden

▶ upphandlade myndighet kan inte säga var vården får bedrivas

▶ upphandlade myndighet kan inte ange antal vårdgivare

▶ upphandlade myndighet kan inte ange antal besök i vården (vårdvolymen) inom varje avtal

▶ Lag (2016:1145) om offentlig upphandling

▶ Uppdragets medicinska innehåll bestäms av upphandlande myndighet

▶ Uppdraget har en bestämd anmälningstid för utförare

▶ Uppdraget kan inte förändras under uppdragstiden

▶ upphandlade myndighet kan säga var vården får bedrivas

▶ upphandlade myndighet kan ange antal vårdgivare

▶ upphandlade myndighet kan ange den maximala volymen inom varje avtal

Uppdraget för upphandlingen

- ▶ Patienter med sjukdomstillstånd i ögat som ej kräver akutsjukhusens resurser eller kan omhändertas inom primärvården.
- ▶ **Vårdvalsavtal idag består** av ett basuppdrag samt sex valbara tilläggsuppdrag.
- ▶ **I de upphandlade avtalen** kvarstår samma totala omfattning av vårduppdrag. Samtliga mottagningar ska bedriva vårduppdraget i sin helhet.
  - ▶ mottagning för ortoptisk verksamhet för personer 0-17 år
  - ▶ ögonbottenfotografering för diabetiker,
  - ▶ laserbehandling i ögats främre och bakre segment
  - ▶ kataraktkirurgi.

Det nya uppdraget

- ▶ Ortoptisk verksamhet för personer över 18 år samt polikliniska operationer ingår inte i vårduppdraget. Dessa delar omhändertas av S:t Eriks Ögonsjukhus
- ▶ För kostnadskontroll i de nya avtalen fastställs ett numerärt mål för leverantörens produktion per kalenderår, en så kallad ”målvikt”.
- ▶ I nuvarande vårdvalsavtal finns ingen begränsning av produktionen, vilket innebär svår kostnadskontroll.

Det nya uppdraget

- ▶ Omfattar basuppdrag och de tidigare valbara uppdragen → bemanningskraven höjs per mottagning.
- ▶ Läkarbemanning om minst 800 procent per område, varav tre läkare minst 75 procent på varje mottagning.
- ▶ Skyldighet att på förvaltningens anmodan delta i jourverksamhet inom den offentligt drivna akutsjukvården.
- ▶ Att tillhandahålla utbildningsplatser för verksamhetsintegrerat lärande (VIL) förtydligas i avtalen.
- ▶ Tillhandahålla platser för läkares specialisttjänstgöring (ST), bastjänstgöring (BT) och allmäntjänstgöring (AT)

Omställningen från och med 1 oktober 2026

- ▶ Dagens patientansvarige vårdgivare ska säkerställa att patienter med fortsatt behov av vård, vidare remitteras och blir omhändertagna hos ny vårdgivare när nya avtal träder i kraft.
- ▶ Indelningen i fem geografiska anbudsområden
  - ▶ baserat på resvägar för kollektivtrafik
  - ▶ analys av vårdproduktion och patientflöden i regionen.
  - ▶ Geografiska principerna för hälso- och sjukvården, beslutade av hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN 2023-0772).
- ▶ I det geografiska området får vårdgivaren som tilldelats avtal lokalisera sin verksamhet. Det är inte ett upptagningsområde och begränsar därmed inte patientens valfrihet att söka öppenvård.

Leverantör	Geografiskt område	
<p>ÖgonLasern i Stockholm <i>Innerstaden</i></p>	<p><i>Kungsholmen</i> <i>Södermalm</i></p>	<p><i>Norra Innerstaden</i></p>
<p>Optalmica Stockholm AB <i>Nordost</i></p>	<p><i>Danderyd</i> <i>Norrtälje</i> <i>Sollentuna</i> <i>Täby</i> <i>Vallentuna</i> <i>Österåker</i></p>	<p><i>Lidingö</i> <i>Sigtuna</i> <i>Solna</i> <i>Upplands Väsby</i> <i>Vaxholm</i></p>
<p>Aleris Sjukvård AB <i>Nordväst</i></p>	<p><i>Bromma</i> <i>Hässelby-Vällingby</i> <i>Järva</i> <i>Upplands Bro</i></p>	<p><i>Ekerö</i> <i>Järfälla</i> <i>Sundbyberg</i></p>
<p>Aleris Sjukvård AB <i>Sydost</i></p>	<p><i>Farsta</i> <i>Nacka</i> <i>Skarpnäck</i> <i>Värmdö</i></p>	<p><i>Haninge</i> <i>Nynäshamn</i> <i>Tyresö</i></p>
<p>Capio Medocular AB <i>Sydväst</i></p>	<p><i>Botkyrka</i> <i>Huddinge</i> <i>Nykvarn</i> <i>Skärholmen</i></p>	<p><i>Enskede-Årsta-Vantör</i> <i>Hägersten-Älvsjö</i> <i>Salem</i> <i>Södertälje</i></p>

Omställningen pågår

- ▶ De fyra nya vårdgivarna
  - ▶ Avtal tecknade till 1 oktober 2026. Remisser från och med den 6 augusti
- ▶ De nuvarande vårdgivarna
  - ▶ kan verka till och med 15 januari 2027
  - ▶ har fått instruktioner hur de ska remittera över sina återkommande patienter
- ▶ Informationsinsatser riktade till allmänläkare och optiker
- ▶ Nuvarande vårdgivare stänger
  - ▶ Fruängen ögonklinik i maj
  - ▶ Capio Ögon Sophiahemmet i juli
  - ▶ Medsyn Ögonklinik Södertälje och Capio Ögon Östermalmsgatan i september
- ▶ Information på Regionens webbsida uppdateras löpande
  - ▶ <https://www.regionstockholm.se/ogon/>